

Activitatea Parlamentului de legislatura a XI-a prin prisma monitorizării civice: constatări, opinii și recomandări

Respectarea procedurii legislative și a transparenței decizionale, comunicarea Parlamentului cu cetățenii și părțile interesate și exercitarea de către Parlament a funcției de control parlamentar sunt câteva dintre aspectele abordate, astăzi, 18 decembrie, în cadrul discuției publice „Activitatea Parlamentului de legislatura a XI-a prin prisma monitorizării civice” organizată de Asociația Promo-LEX.

La evenimente au participat vicepreședintele Parlamentului, Mihail Popșoi, Ambasadorul Delegației Uniunii Europene, Jānis Mažeiks, Șeful Adjunct al Misiunii Ambasadei Statelor Unite ale Americii, Laura Hruby, deputați ai majorității și ai opoziției parlamentare, reprezentanți ai diferitor autorități publice, experți din societatea civilă și parteneri externi.

În cuvântul de salut, directorul executiv al Promo-LEX, Ion Manole, a subliniat că monitorizarea activității Parlamentului, pe care Promo-LEX o realizează încă din 2016, este necesară și benefică, în primul rând, pentru societate, dar și pentru instituția parlamentară, întrucât contribuie la îmbunătățirea calității și transparenței proceselor decizionale și la responsabilizarea deputaților. „Acest efort de monitorizare ne ajută să înțelegem care sunt problemele, ne ajută să înțelegem care ar putea fi anumite obstacole și devine și mai relevant în contextul deschiderii negocierilor de aderare la UE a Republicii Moldova. Înțelegem că avem

nevoie de legi calitative, de proceduri foarte clare și transparente. Acest lucru este posibil doar atunci când parlamentul este transparent și deschis.”

Vicepreședintele Parlamentului, deputatul PAS, Mihail Popșoi, a menționat că efortul de monitorizare a activității Parlamentului este apreciat și este utilizat pentru a îmbunătăți procesele democratice din Republica Moldova. „Recunoaștem că și acum există întrebări legate de activitatea Parlamentului, situația nu este perfectă, dar vreau să spun că mai transparent decât astăzi Parlamentul nu a lucrat în Republica Moldova. Da, se poate mai bine, recunoaștem acest lucru și suntem de fiecare dată recunoscători pentru recomandările pe care ni le oferiți. Avem toată deschidere să îmbunătățim lucrurile și mai mult, în special, în noile condiții în care ne aflăm – deschiderea negocierilor de aderare – în care cooperarea cu societatea civilă va avea un rol central.”

Ambasadorul Delegației UE, Jānis Mažeiks, a menționat că monitorizarea activității Parlamentului este foarte importantă, întrucât instituția Parlamentară joacă un rol anume în procesul de aderare a Republicii Moldova la UE și a demonstrat, în ultimii ani, angajamentul față de acest proces, adoptând mai multe legi importante. „Vreau să mulțumesc Asociației Promo-LEX pentru monitorizarea procesului legislativ pentru că este un punct important de referință în activitatea noastră în ce privește conformitatea cu regulile și procedurile. Este foarte important să vedem nu doar ce s-a făcut, adoptat, dar și cum s-a făcut. Salutăm progresul pozitiv în stabilirea unei platforme de colaborare cu societatea civilă în Parlament, dar este important ca anumite structuri să fie setate și consolidate pentru a asigura consultări largi în procesul legislativ. Colaborarea între Parlament și societatea civilă este foarte importantă. La fel de importantă este și relația în interiorul Parlamentului, între majoritate și opoziție. Trebuie să existe o colaborare

în interesul cetățenilor și noi suntem gata să susținem dialogul interparlamentar, să dezvoltăm consensul acolo unde este posibil”.

Șefa Adjunctă a Misiunii Ambasadei Statelor Unite ale Americii, Laura Hruby, a subliniat necesitatea și beneficiile colaborării instituțiilor statului cu societatea civilă pentru un viitor democratic, prosper și sigur pentru cetățenii Republicii Moldova. Guvernarea transparentă, cooperarea dintre cetățeni și factorii de decizie și o mass-media independentă, în dezvoltare sunt esențiale pentru această misiune. „Eforturile de monitorizare ale Asociației Promo-LEX consolidează legătura dintre procesul legislativ și cetățenii Republicii Moldova. Monitorizarea și responsabilizarea eficientă a Parlamentului sunt esențiale în timp ce Moldova depune eforturi pentru a asigura un nivel de trai european pentru cetățenii săi. Sunt bucuroasă că noul raport de monitorizare al Promo-LEX indică un progres în procesul de consultare publică a proiectelor de legi și trebuie să vedem cum putem consolida acest progres în continuare și ce mai rămâne de făcut. Acest Raport de monitorizare confirmă o dată în plus că democrația se dezvoltă prin implicarea cetățenilor.”

În cadrul evenimentului experții Promo-LEX au prezentat principalele constatări și recomandări din Raportul anual de monitorizare a activității Parlamentului de legislatura a XI-a, pentru perioada august 2022 – iulie 2023. Raportul analizează activitatea instituției parlamentare prin prisma mai multor aspecte: respectarea procedurii legislative și a transparenței decizionale pe parcursul inițierii, consultării, dezbaterii și votării proiectelor legislative; organizarea și desfășurarea ședințelor plenare; activismul deputaților în procesul legislativ; activitatea unor comisii parlamentare permanente; exercitarea de către Parlament a funcției de control parlamentar; comunicarea Parlamentului cu cetățenii și părțile interesate; managementul bugetar și administrativ.

Una dintre autoarele Raportului, analista juridică Promo-LEX, Mihaela Duca, a sintetizat principalele constatări și le-a comparat cu cele din perioada precedentă de monitorizare. „A fost observată o creștere ușoară a proiectelor consultate public de Parlament, unele dintre ele fiind consultate în mai multe runde. Totuși, numărul mic de proiecte de legi consultate de Parlament, împreună cu termenul redus alocat consultărilor și publicarea lacunară a anunțurilor de desfășurare a acestora afectează considerabil transparența decizională. La fel, am observat o tendință pozitivă în publicarea actelor aferente proiectelor de legi înainte de votarea acestora, însă eforturile suplimentare în acest sens sunt încă necesare. Publicarea tardivă a ordinii de zi și completarea frecventă a acesteia la începutul ședinței plenare este o problemă care s-a agravat în comparație cu perioada precedentă de monitorizare. Iar rulajul înalt al modificărilor la ordinea de zi a afectat previzibilitatea și transparența procesului legislativ”.

Autorii Raportului au formulat în total 62 de recomandări în adresa Parlamentului, pe cele cinci capitole monitorizate. Cele mai multe recomandări, 17 la număr, au fost formulate la capitolul Respectarea procedurii legislative. Parlamentului i se recomandă, între altele, să-și revizuiască de ansamblu și sistemic Regulamentul sau să adopte un nou act normativ care ar asigura funcționarea legislativului într-un mod transparent și previzibil; să uniformizeze procedurile de anunțare, organizare și desfășurare a consultărilor publice, în special prin stabilirea unor criterii exacte pentru organizarea obligatorie a acestora; să instituie un mecanism clar și transparent care ar asigura examinarea eficientă în toate cazurile a obiecțiilor și recomandărilor Direcției general juridice a Secretariatului Parlamentului, a Guvernului, ale expertizei anticorupție, dar și ale altor entități care au oferit avize sau expertize; să publice ordinea de zi a ședințelor Parlamentului pe pagina oficială a instituției la începutul săptămânii de lucru, conform prevederilor legale.

Raportul anual de monitorizare a activității Parlamentului de legislatura a XI-a, pentru perioada august 2022 – iulie 2023 poate fi accesat [aici](#).

Raportul de monitorizare a fost elaborat de Asociația Promo-LEX în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” susținut financiar de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID Moldova). Scopul monitorizării este de a spori transparența instituției, de a contribui la îmbunătățirea procedurilor legislative și de a consolida interacțiunea dintre deputați și cetățeni.